

Pertunmaan kunta

KOULUKULJETUSOPAS

SISÄLLYS

1. JOHDANTO
2. KOULUKULJETUSTEN YLEISET PERIAATTEET
3. LAINSÄÄDÄNTÖ
4. KULJETUSTEN MYÖNTÄMISEN PERUSTEET
5. KOULULAISKULJETUKSEN HAKEMINEN
6. KOULUKULJETUSTEN JÄRJESTÄMINEN
7. TURVALLISUUS JA SÄÄNTÖJEN NOUDATTAMINEN KOULUMATKOILLA
8. POIKKEUSTILANTEET
9. OHJEET KOULUILLE
10. OHJEET HUOLTAJILLE
11. OHJEET OPPILAILLE
12. OHJEET LIIKENNÖITSIJÖILLE JA KULJETTAJILLE

1. JOHDANTO

Pertunmaan koulujen koulukuljetusoppaassa kuvataan periaatteet, joiden mukaisesti oppilaalle myönnetään oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen, sekä ne periaatteet, joiden mukaisesti maksuton koulukuljetus järjestetään.

Kunta järjestää koulukuljetukset perusopetuslain mukaisesti. Lain soveltamisen käytännöistä päättää sivistyslautakunta.

Kuljetukset lähtevät kouluilta pääosin n. 5-15 minuuttia oppituntien päättymisen jälkeen. Koulut järjestävät valvonnan kuljetuksen odottamisen ajaksi.

Huoltajat ovat ensisijaisesti velvollisia opastamaan lapsiaan liikkumaan turvallisesti ja omatoimisesti liikenteessä sekä huolehtimaan lapsen asianmukaisista varusteista. Vanhempien tulee tutustua koulureittiin yhdessä oppilaan kanssa ja näin tukea lapsen turvallista liikkumista liikenteessä sekä koulumatkoilla kuin myös vapaa-aikana. Oppilaan jalan tai polkupyörällä kulkema koulumatka edistää oppilaan yleiskunnan kehittymistä edistäen terveyttä ja ennaltaehkäisten monia sairauksia. Samalla oppilas oppii liikkumaan itsenäisesti kotiympäristössään ja luottamaan omiin kykyihinsä.

2. KOULUKULJETUSTEN YLEISET PERIAATTEET

Pertunmaan kunnan koulukuljetuksista vastaa Pertunmaan kunnan sivistyslautakunta. Sivistyslautakunta on hyväksynyt koulukuljetuksia koskevat yleiset periaatteet ja ehdot, joiden täytyessä kunta järjestää oppilaalle koulukuljetuksen.

Esiopetuksen ja perusopetuksen oppilaiden varsinaisella koulumatkalla tarkoitetaan oppilaan päivittäistä kodin ja koulun välistä matkaa, jonka oppilas kulkee kouluun mennessään ja sieltä kotiin palatessaan. Koulukuljetukset järjestetään tai korvataan vain kodin ja koulun väliselle matkalle. Esikoululaisten kuljetus kouluun voidaan järjestää kotoa tai vaihtoehtoisesti päivähoito – koulu – päivähoito kuljetuksena.

Koulukuljetusta ei aina järjestetä oppilaan koko koulumatkalle ”kotiportilta koululle”, vaan kuljetus voidaan järjestää osalle matkasta. Tällöin oppilas kulkee osan koulumatkastaan omatoimisesti, pisimmillään omavastuumatkoina määritelty kilometriraja. Oppilaan koulukuljetukseen ja omatoimiseen kävelyyn kuluva yhteisaika odotusaikoinen ei kuitenkaan saa ylittää perusopetuslain mukaisia päivittäisiä koulumatkaan

kuuluvia aikoja. ”Kotiportilta” haetaan oppilas ainoastaan poikkeustapauksissa ja erikseen perustelluista syistä (esim. liikuntaeste).

Jos samassa perheessä on oppilas joka on oikeutettu koulukyytiin, voidaan hänen sisaruksensa ottaa samaan kyytiin, mikäli kyydissä on tilaa. Tämä ei saa aiheuttaa kuljetukseen lisäresurssointia.

Ostavastuumatkat:

- esiopetusoppilaat 1 km
- 1. – 2. – luokan oppilaat 3 km
- 3. – 9. – luokan oppilaat 5 km

Mikäli oppilas kävelee osan koulumatkasta, huomioidaan, ettei koulumatkoihin käytettävä aika ylitä perusopetuslain asettamia enimmäisaikoja. Ajan arvioinnissa käytetään oheista Kuntaliiton ohjeistusta.

Oppilaan kilometriä kohti tarvitsema keskimääräinen kävelyaika (Kuntaliitto: Henkilökuljetusopas)

Ikä vuosina	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Kävelyaika min/km	16 min.	15 min.	14 min.	13 min.	12,5 min.	12 min.	11,8 min.	11,6 min.	11,4 min.	11,2 min.	11 min.	10,8 min.

Jos kuljetusehdot muuttuvat kesken lukuvuoden, huoltaja on velvollinen ilmoittamaan siitä koulutoimistoon. Jos huoltajilla on yhteishuoltajuus ja he asuvat eri osoitteissa, lapsi saa kuljetuksen lähempään kouluun siitä osoitteesta, johon hänet on väestörekisterikeskuksen mukaan merkitty. Mikäli lapsi asuu väliaikaisesti (1-4 viikkoa) toisen huoltajan luona, se ei oikeuta kuljetukseen.

Oppilaan koulupaikka määräytyy perusopetuslain 6 §:n mukaan eli kunta osoittaa oppivelvolliselle lähikoulun.

Kyydit pyritään järjestämään lyhintä mahdollista reittiä pitkin. Kunta ei vastaa erillisistä kuljetuksista huonoissa keliolosuhteissa eikä joukkoliikenteeseen mahdollisesti kohdistuvan työtaistelutoimenpiteen aikana.

Oppilaalle saattaa aikatauluista ja koulukuljetusautojen reiteistä johtuen kertyä odotusaikaa aamulla ennen koulun / esiopetuksen alkamista sekä iltapäivällä koulun päättymisen jälkeen. Aamulla kouluilla on koulun henkilökuntaa ns. aamuvalvonnassa valvomassa oppilaiden turvallisuutta ja iltapäivällä kuljetusta odottaville oppilaille järjestetään tarvittaessa valvottua toimintaa tai tarjotaan tila esim. läksyjen tekemiseen. Päivittäiset odotusajat pyritään pitämään mahdollisimman lyhyinä, kuitenkin hyödyntäen yhteisiä kuljetusjärjestelyjä.

Jälki-istunnon jälkeisistä kuljetuksista kotiin neuvotellaan ensisijaisesti oppilaan huoltajien kanssa.

Iltapäivätoiminnan ja kerhotoiminnan jälkeen kunta ei ole velvollinen järjestämään kuljetusta. Jos klo 15 kyyditykset kulkevat ja kyyditykseen mahtuu, iltapäivätoiminnassa tai kerhotoiminnassa mukana olleiden oppilaiden huoltajat voivat halutessaan sopia suoraan liikennöijän kanssa kyydityksestä.

Pertunmaan kunta ei maksa ulkopaikkakuntalaisten koulukuljetuksia vaan kuljetusta tulee hakea kotikunnalta.

Oppilaan huoltajalle voidaan maksaa anomuksesta kuljetusavustusta koulumatkakustannuksiin, jos oppilas täyttää kuljetusehdot ja huoltaja kuljettaa tai saattaa oppilasta. Korvauksen suuruus määräytyy Matkahuollon 44 matkan sarjalipputaksan mukaisesti. Korvausta ei makseta, jos oppilas on mahdollista sijoittaa kunnan järjestämään koulukuljetukseen, eivätkä esim. terveydelliset syyt vaadi erilliskuljetusta. Avustuksen myöntäminen arvioidaan tapauskohtaisesti.

3. LAINSÄÄDÄNTÖ

Perusopetuslaki 6 § Oppilaan koulupaikan määräytyminen

”Opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asetuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämipaikkojen sijainti ja liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Esiopetusta järjestettäessä tulee lisäksi ottaa huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää päivähoitopalveluita.

Kunta osoittaa oppivelvolliselle ja muulle tässä laissa tarkoitettua opetusta saavalle 1 momentin mukaisen lähikoulun tai muun soveltuvan paikan, jossa tämän lain 4 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti annetaan opetusta sellaisella oppilaan omalla kielellä, jolla kunta on velvollinen opetusta järjestämään. Kunta voi perustellusta opetuksen järjestämiseen liittyvästä syystä opetuskieltä muuttamatta vaihtaa opetuksen järjestämipaikkaa.”

Perusopetuslaki 32 § Koulumatkat

”Jos perusopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai lasten päivähoitosta annetussa laissa tarkoitettua päivähoitosta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai päivähoitosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai päivähoitoon. Perusopetusta, lisäopetusta tai

esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus.

Edellä 1 momentin mukaisesti järjestettävä oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia.

Jos oppilas otetaan muuhun kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun tai opetuksen järjestämispaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Lisäksi, jos esiopetusta saava lapsi osallistuu toisessa kunnassa järjestettävään lasten päivähoitoon lasten päivähoidosta annetun lain 11 c §:ssä tarkoitetulla tavalla, opetuksen järjestäjällä on oikeus edellyttää, että lapsen huoltaja vastaa lapsen kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista päivähoito- ja esiopetuspaikan välillä.

Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan.”

Muut lait ja asetukset

Liikenne- ja viestintäministeriön asetus ohjeistaa koulu- ja päivähoitokuljetuksien (2006) kuormausta ja turvallisuusjärjestelyitä. Asetus koskee koulun säännölliseen toimintaan kuuluvia matkoja, jotka ovat kunnan tai vastaavan tahon järjestämää tilausliikennettä. Asetus ei koske oppilaiden käyttämää reittiliikennettä. Koulumatkoja ja koulukuljetuksia koskee myös yleinen tieliikenteen lainsäädäntö.

Turvavyötä on tieliikennelain mukaan käytettävä kaikkien istuessaan sellaisella paikalla mihin se on asennettu. Oppilaita kuljettavan kouluauton (tilausliikenne, taksi, pienoislinja-autot) kuljettajan on myös käytettävä turvavyötä.

Autossa voidaan kuljettaa kuljettajan lisäksi enintään rekisteriotteeseen merkityn määrä istumapaikkaluvun mukainen määrä matkustajia. Jos auto on koulukuljetuskäyttöön hyväksytyillä lisäturvavöillä, matkustajien määrä yhdellä istuimella saa olla enintään seuraava:

1 istumapaikka	2 matkustajaa
2 istumapaikkaa	3 matkustajaa
3 istumapaikkaa	5 matkustajaa
4 istumapaikkaa	6 matkustajaa

Vierekkäisillä istumapaikoilla ei kuitenkaan saa olla useampia kuin kolme matkustajaa. Kuljettajalle ja kahdeksalle rekisteröidyssä henkilöautossa saa kullakin vähintään 70 senttimetrin levyisellä istumapaikalla, kuljettajan viereistä paikkaa lukuun ottamatta, kuljettaa kahta siihen sopivaa matkustajaa. Siten 1 + 8 hengen autossa saa kuljettaa 13 oppilasta sillä edellytyksellä, että kaikki oppilaat ovat lukukauden alkaessa alle 13-vuotiaita, muutoin saa kuljettaa 12 oppilasta (koulukuljetusasetus 2 §).

Linja-autoissa ei saa koulukuljetuksissa olla ylikuormaa lainkaan (koulukuljetusasetus 3§) Linjaliikenteessä rekisteriin merkitty matkustajamäärä saadaan ylittää tilapäisesti 30 %.

Koulu- ja päivähoitokuljetuksissa käytettävissä autoissa on oltava alkoluokko.

Koulukuljetusauto on merkittävä edessä ja takana olevalla koulukyytikilvellä. Kilven saa korvata takseissa valaistulla koulukuljetusta ilmaisevalla kuvulla, joka on vähintään taksivalaisimen kokoinen.

4. KULJETUSTEN MYÖNTÄMISEN PERUSTEET

Koulukuljetuksista päätetään perusopetuslain ja sivistyslautakunnan tekemien periaatepäätösten mukaisesti. Päätökset tehdään lukuvuosiakohtaisesti ja oikeus kuljetukseen voi koskea koko lukuvuotta tai sen osaa.

Varsinaisella koulumatkalla tarkoitetaan oppilaan päivittäistä kodin ja lähikoulun (kunnan osoittama ensisijainen koulu tai esiopetuspaikka) välistä matkaa, jonka hän kulkee kouluun tai esikouluun ja sieltä palatessaan. Koulukuljetuksella tarkoitetaan oppilaan maksutonta kuljetusta kodin ja koulun / esikoulun välillä, jos matka täyttää vaadittavat perusteet:

A) Lähikoulu

Kuljetusetuisuuden edellytyksenä on, että oppilas käy Pertunmaan kunnan osoittamaa ensisijaista lähikoulua tai esiopetuspaikkaa, jonka alueella hän väestörekisterikeskuksen tietojen mukaan asuu. Ensisijaiseksi kouluksi tai esiopetuspaikaksi voidaan nimetä myös muu kuin lähikoulu erityisen pedagogisen tuen tarpeen johdosta. Tällöin tarvitaan päätöstä varten asiantuntijalausunto puoltamaan anomusta.

Muuhun kuin lähikouluun ei kuljetuksia järjestetä tai korvata. Jos oppilas käy huoltajan aloitteesta muuta kuin lähikouluun, huoltaja vastaa koulukuljetuksesta.

B) Koulumatkan pituus

Koulumatka mitataan oppilaan pysyvistä kotiosoitteesta, kotipiportilta koulun portille lyhintä reittiä pitkin. Tällöin kävely- ja pyörätiet otetaan huomioon kulkuväylinä.

Kunnalla ei ole velvollisuutta järjestää kuljetusta koko matkalle vaan koulumatkaan voi sisältyä kävelymatkaa maksimissaan: esikoululaiset 1 kilometri, 1. – 2. – luokkalaiset 3 kilometriä ja 3. – 9. – luokkalaiset 5 kilometriä.

C) Koulumatkaan käytettävä aika

Perusopetuslain 32 § mukaan oppilaan päivittäinen koulumatkan saa odotuksineen kestää enintään: 2½ tuntia oppilaan ollessa alle 13-vuotias lukuvuoden alkaessa, 3 tuntia oppilaan ollessa yli 13-vuotias lukuvuoden alkaessa.

D) Koulumatkan vaarallisuus

Jos oppilaan koulumatka hänelle osoitettuun lähikouluun katsotaan vaaralliseksi tai osa siitä on vaarallista, kunta järjestää koulukuljetuksen koulumatkalle tai sen vaaralliseksi katsotulle osalle.

Arvioinnissa tarkastellaan koulumatkan liikenteellisiä olosuhteita, suurimpana painoarvona ovat liikennemäärät ja nopeusrajoitukset. Arviointiin voidaan käyttää esim. Koululiitu-ohjelmaa.

Olosuhteiden muuttuessa tien vaarallisuus arvioidaan uudestaan. Vaarallisuuden arvioinnissa huomioidaan oppilaan ikä ja muut olosuhteet.

Mahdolliset petokyydit myönnetään tapauskohtaisesti ottaen huomioon riistanhoitopiirin, riistanhoitoyhdistyksen sekä petojen liikkeitä ja petokantaa laskevien tahojen lausunto/lausunnot.

E) Koulumatkan vaikeus tai rasittavuus

Kunta myöntää koulukuljetuksen oppilaalle, jos koulumatka on oppilaalle liian vaikea tai rasittava.

Koulumatka saattaa olla liian vaikea oppilaan henkilökohtaiseen kehitystasoon nähden tai liian raskas, jos oppilaalla on esimerkiksi terveydellisiä haasteita. Kuljetuspäätös tehdään tapauskohtaisesti ja se edellyttää asiantuntijalausuntoa. Lausunnon voi antaa lääkäri, psykologi tai muu asiantuntija tapauksesta riippuen. Lausunnosta on ilmentävä kuljetustarpeen syyt ja perustelut sekä lausunto siitä mille ajanjaksolle asiantuntija suosittelee koulukyydityksen järjestämistä.

Pimeys, liukkaus, eläimet tai muut normaalit olosuhteet eivät ole peruste kuljetuksen myöntämiselle, vaikka ne mainittaisiin lausunnossa.

Myönnetyt koulukuljetukset järjestetään pääasiallisesti kouluautoreiteiltä tai muuten sopiviksi katsotuista noutopaikoista. Jos sairaus tai vamma estää näiden noudattamisen, tulee siitä olla lausunnossa riittävät perustelut. Lausunnossa tulee olla myös voimassaoloaika. Lähtökohtaisesti lausunnon perusteella kuljetus myönnetään korkeintaan yhden lukuvuoden ajaksi. Poikkeuksena voi olla esimerkiksi pysyvä vammautuminen.

Myönnetyt koulukuljetukset järjestetään pääasiallisesti kouluautoreiteiltä tai muuten sopiviksi katsotuista noutopaikoista. Jos sairaus tai vamma estää näiden noudattamisen, tulee siitä olla lausunnossa riittävät perustelut. Lausunnossa tulee olla myös voimassaoloaika. Lähtökohtaisesti lausunnon perusteella kuljetus myönnetään korkeintaan yhden lukuvuoden ajaksi. Poikkeuksena voi olla esimerkiksi pysyvä vammautuminen.

F) Väliaikainen asuinpaikan muutos

Oppilaan perhe voi joutua väliaikaisesti vaihtamaan asuinpaikkaa ennalta arvaamattomissa kiinteistövahingoissa (tulipalo, vesivahinko, homeongelmat). Jos uusi väliaikainen koti sijaitsee

Pertunmaalla, oppilas voi jatkaa koulunkäyntiä entisessä koulussa ja hän saa koulukuljetuksen, jos

edellä mainituista kuljetusehdoista joku täyttyy.

5. KOULULAISKULJETUKSEN HAKEMINEN

Koulumatkaetuus myönnetään ilman hakemusta oppilaan lähikouluun, mikäli perusteluissa määritellyt kilometrirajat täyttyvät.

Yksittäistä oppilasta koskevaa koulumatkaetuutta tai sen muutosta huoltajan tulee hakea erillisellä vapaamuotoisella hakemuksella, joka osoitetaan Pertunmaan sivistyslautakunnalle. Hakemus tulee perustella koulumatkan rasittavuuden, vaativuuden, tien vaarallisuuden tai koulumatkaan käytettävän ajan perusteella. Oppilaan koulumatkaetuutta haettaessa asiantuntijalausunnat tulee liittää hakemukseen. Hakemuksesta tulee ilmetä ajanjakso, jolle kuljetusta haetaan perusteluineen (kuljetusta voidaan hakea esim. talvikuukausiksi 1.11. – 31.3. väliseksi ajaksi).

Erikoistapauksissa, kuten akuuttien terveydellisten syiden perusteella (esim. jalan murtuminen), voidaan kuljetukset järjestää lyhyiksikin ajanjaksoiksi. Tällöin kuljetuspäätöksen tekee sivistystoimenjohtaja-rehtori.

Koulumatkan järjestämistä haetaan ja päätös tehdään pääosin jokaiselle lukuvuodelle erikseen. Myös asiantuntijalausunnat on toimitettava hakemuksen mukana vuosittain, ellei niissä ole selkeästi mainintaa esim. pitkäaikaisvammasta, jonka perusteella kuljetusetuisuudet voidaan määritellä pitempiaikaiseksi. Lausunto ei velvoita kuntaa kuljetuksen järjestämiseen, mutta sitä käytetään asiantuntija-apuna päätöksenteossa.

6. KOULUKULJETUSTEN JÄRJESTÄMINEN

Pertunmaan koulutoimistossa laaditaan kuljetusoppilaiden luettelot ja suunnitellaan reitit. Suunnittelussa otetaan huomioon aikataulu, kohdekoulu, kuormitusmääräykset ja oppilaiden sallittu koulumatkaan käytetty aika.

Reittien toimivuus katsotaan yhdessä koulujen ja liikennöitsijöiden kanssa. Kuljetukset järjestellään niin, että koulumatkaan menevä aika ei ylitä laissa säädettyä koulumatkaan sallittua aikaa.

Koulutoimistossa valvotaan kuljetusten toimivuutta ja kehitetään kuljetusjärjestelyjä. Kesän aikana, ennen lukuvuoden alkua, koulutoimistoon kutsutaan liikennöitsijät keskustelemaan kuljetusreiteistä ja alkavan kouluvuoden koulukyytiasioista.

Koulutoimisto tiedottaa kouluille ja oppilaiden huoltajille koulukuljetuksista ja niiden aikatauluista.

7. TURVALLISUUS JA SÄÄNTÖJEN NOUDATTAMINEN KOULUMATKOILLA

Kouluilla annettavalla liikennekasvatuksella ja kunnan koulutoimen koulumatkasuunnittelulla pyritään parantamaan koulumatkaliikenteen turvallisuutta.

Huoltajilla on merkittävä rooli liikennekasvatuksessa: heidän tehtävänä on opastaa lapsiaan liikkumaan turvallisesti liikenteessä. Hyvä, turvallinen koulureitti, aikataulut ja liikenteessä kulkeminen on käytävä läpi huolellisesti koulua aloittavien lasten kanssa, mutta myös vanhemmat lapset tarvitsevat opastusta.

Vanhempien on neuvottava ja tarpeen mukaan saatettava lasta, kunnes hän oppii kulkemaan ja huomioimaan liikennettä. Erityisesti tulee huolehtia lapsen näkyvyydestä liikenteessä heijastimia käyttäen. Huoltajat vastaavat koulukuljetuksessa olevien oppilaiden turvallisesta pääsystä kotoa autoon ja koulupäivän jälkeen autolta kotiin.

Vanhempien tulee arvioida, voiko lapsi kulkea koulumatkan tai osan siitä polkupyörällä. Suositus on, että esiopetus – 2.luokan oppilaat eivät kulkisi kouluun pyörällä. Pyöräilykypärää tulee lain mukaan käyttää aina pyöräillessä.

Koulun säännöt ovat voimassa myös koulumatkan aikana. Koulukuljetusautossa ei saa liikkua kuljetuksen aikana ja turvavyöt on pidettävä kiinni koko ajomatkan ajan. Koulukuljetusauton kuljettaja saa ja hänen pitää puuttua kuljetuksen aikana ilmeneviin häiriötilanteisiin. Liikenneturvallisuus on kuljetuksen aikana tärkeää. Tämän vuoksi kuljettajalle on taattava työrauha, jotta hän voi keskittyä ajamiseen. Oppilaat eivät saa myöskään häiritä muita matkustajia.

Liikennöitsijöiden / autoilijoiden vastuu kattaa matkan autoon noususta kotipysäkiltä koulun pysäkille asti.

Koulukuljetusauton kyytiin otetaan vain sellaisia urheiluvälineitä tai muita ylimääräisiä tavaroita, joita lukujärjestyksen mukaan tarvitaan koululla. Muista ylimääräisistä tavaroista tulee erikseen sopia liikennöitsijän kanssa etukäteen.

Koulukuljetukseen saa nousta vain ne oppilaat, joille on myönnetty siihen lupa koululta.

Koulukuljetusautoille on tehty matkustajaluettelot, joita päivitetään tarvittaessa. Kunta maksaa vain luetteloon merkittyjen oppilaiden kuljetuksesta.

8. POIKKEUSTILANTEET

Koulumatkaksi ei katsota oppilaan poikkeamista koulureitiltä (esim. oppilas menee koulusta suoraan kaverin luokse) tai jos hän ei käytä hänelle osoitettua koulukuljetusta (esim. huoltaja hakee oppilaan koululta).

Talvella ajokelin ollessa erityisen huono tai muista poikkeuksellisista syistä voi käydä niin, että auto ei saavu aikataulun mukaisesti. Liikennöitsijän vastuulla on järjestää korvaava kuljetus mahdollisuuksien mukaan. Jos kuljetusta ei saavu 30 minuuttiin sovittua aikataulusta poiketen, oppilaan tulee palata kotiin tai huoltajan avustamana kouluun.

Poikkeuksellisten sääolosuhteiden (kova pakkanen, rajuilma tms.) vuoksi ei järjestetä erillisiä kuljetuksia. Oppilailta edellytetään sään mukaista pukeutumista.

Mikäli koulukuljetuksiin ollaan tyytymättömiä laadullisesti tai kyydityksissä on jotakin ongelmia, tulee huoltajan olla yhteydessä Pertunmaan koulutoimistoon.

Kunta vastaa oppilaille koulussa tai koulumatkalla tapahtuvista tapaturmista. Vastuu koskee varsinaista kouluaikaa ja koulumatkaa sekä koulun järjestämiä opinto- ja luokkaretkiä yms. Kunta korvaa tapaturman aiheuttamat hoitokulut. Liikennevahingoissa, joissa toisena osapuolena on moottoriajoneuvo, hoitokulut tulee ohjata ensisijaisesti lakisääteisen liikennevakuutuksen korvattavaksi. Esinevahinkoja ei pääsääntöisesti korvata. Mikäli sattuu vakava liikenneonnettomuus, jossa tapahtuu henkilövahinkoja, vastaa poliisi tilanteen hallinnasta ja tiedottamisesta. Jos tapahtuu lievempi onnettomuus, koulu on velvollinen tiedottamaan asiasta huoltajille tapahtuneesta.

9. OHJEET KOULUILLE

Kouluilla huolehditaan koulukyyditysten valvonnasta ja kyydityspaikan turvallisuudesta.

Koulu järjestää kuljetusoppilaiden valvonnan kuljetusten odotusaikana. Koulu järjestää kuljetusoppilaille, sään niin vaatiessa (kova vesisade / pakkanen), mahdollisuuden olla sisätiloissa.

Koulu tiedottaa kuljetuksissa ilmenneistä puutteista ja toiminnasta koulutoimistoon.

Koulu antaa autoilijoiden puhelinnumeron huoltajille mahdollisten sairastumisten ja poissaolojen varalta.

10. OHJEET HUOLTAJILLE

Huoltajan huolehtii, että oppilas

- on ajoissa kuljetuspaikalla
- on pukeutunut sään mukaan
- käyttää pimeällä heijastinta
- kuljetusreitien varteen pyöräillessään käyttää pyöräilykypärää
- osaa kulkea julkisella kulkuneuvolla
- osaa käyttäytyä asianmukaisesti
- ymmärtää liikenteessä liikuessaan turvallisuuden merkityksen

Huoltaja huolehtii, että oppilaan koulussa tarvitsemat urheiluvälineet tai muut ylimääräiset tavarat on pakattu asianmukaisesti (esim. sukset ja sauvat ovat kiinnitetty toisiinsa).

Koulukuljetuksesta myöhästyneelle oppilaalle ei koulutoimi järjestetä erillistä kuljetusta. Tällöin kuljetus on huoltajien vastuulla.

Jos oppilas ei tarvitse koulukuljetusta, huoltaja ilmoittaa poissaolosta suoraan liikennöitsijälle ja koululle.

Huoltaja tiedottaa esikoululaisen kuljetusjärjestelystä (nouto kotoa / päiväkodilta ja koulupäivän jälkeisestä kuljetusjärjestelystä) annettuun ajankohtaan mennessä ohjeiden mukaan.

Huoltaja huolehtii, että on vastaanottamassa riittävän ajoissa saatettavaa lasta.

Huoltaja on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka oppilas aiheuttaa kuljetuskalustolle ilkeällä teollaan. Liikennöitsijä ja huoltaja sopivat vahinkojen korvaamisesta keskenään. Kunta ei korvaa oppilaan aiheuttamaa vahinkoa.

Laki järjestyksenpitämisestä joukkoliikenteessä oikeuttaa kuljettajan poistamaan häiriötä aiheuttavan matkustajan, joka kuljettajan kiellosta huolimatta jatkaa häiriön aiheuttamista. Matkustajaa ei kuitenkaan saa poistaa, jos siitä aiheutuisi vaaraa hänen terveydelleen. Jos oppilas vaarantaa toistuvasti liikenneturvallisuutta tai toisten oppilaiden turvallisuutta käytöksellään ja toiminnallaan koulukyydityksissä, voidaan häneltä evätä oikeus koulukyydityksen käyttöön erikseen määritellyksi ajaksi kerrallaan. Ennen oikeuden rajoittamista tulee kuulla oppilasta ja hänen huoltajiaan oppilashuoltoryhmän kokoamien edustajien kanssa pidettävässä palaverissa josta laaditaan muistio.

11. OHJEET OPPILAILLE

Oppilaan tehtävänä on turvallisen ja joustavan koulukyydityksen toteutumisen varmistamiseksi:

- olla ajoissa sovitulla odotuspaikalla, että kaikki kuljetettavat ehtivät oikeaan aikaan kouluun
- odottaa autoa rauhallisesti eikä aiheuta vaaraa itselle tai muille
- pimeän aikana käyttää heijastinta
- tietää, että linja-autopysäkki ei ole leikkipaikka
- huolehtii siitä, että ei ole likainen ja luminen kun nousee koulukuljetukseen
- nousee autoon reippaasti, mutta ryntäilemättä, istuu penkille ja kiinnittää turvavyön sekä pitää ajon aikana turvavyön kiinnitettynä
- käyttäytyy ajon aikana asiallisesti ja ottaa muut kuljetettavat huomioon, noudattaa hyviä tapoja ja kuljettajan antamia ohjeita
- kertoo matkan aikana tulevista ongelmista heti kuljettajalle
- nousee paikaltaan sen jälkeen kun auto on pysähtynyt ja poistuu autosta viivyttämättä
- jos oppilas joutuu ylittämään tien, odottaa, kunnes kuljetusauto jatkaa matkaansa

12. OHJEET LIKENNÖITSIJÖILLE JA KULJETTAJILLE

- osallistuminen lukuvuoden alkaessa koulukuljetusten suunnitteluun yhdessä koulutoimiston henkilökunnan kanssa
- kohtelias, asianmukainen ja esimerkillinen käytös
- ajaminen liikennesääntöjä noudattaen
- järjestyksenpito autossa
- ongelmatilanteissa yhteydenotot huoltajaan ja koululle
- huolehtii, että oppilas kiinnittää turvavyön
- autosta poistuvan oppilaan opastaminen
- erityistä huolenpitoa vaativien oppilaiden huolehtiminen vastaanottavalle henkilölle saakka
- koulukuljetusreittien ajaminen tilauksen ja sovitun mukaisesti sekä yhteisesti sovitun aikataulun noudattaminen
- pysäköiminen niin, että kuljetettava voi nousta ja jäädä kyydistä turvallisessa paikassa
- oppilaiden turvallinen sijoittaminen autossa

- kuormitusmääräysten noudattaminen
- liikuntavälineiden kuljettaminen
- kääntöpaikan turvallisuuden varmentaminen
- puhelinnumeron antaminen huoltajille
- kuljettaja käyttää roolimallina asianmukaisesti turvavyötä
- salassapitovelvollisuus: kuljetettaviin tai heidän perheisiinsä liittyviä asioita ei saa kertoa ulkopuolisille